

Plapis, Janusz

Grafika

Almanach Muzealny 3, 295-302

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Głowa płaczącego putta

nisława Grzesiuka z Warszawy, darowany przez niego Muzeum w 2000 r. i tu zidentyfikowany.

Nagrobek usytuowany w północnym ramieniu kościoła, był dziełem niezidentyfikowanego artysty włoskiego z kręgu Mattiellego, wykonanym ok. 1761 r.

Reprodukcja nagrobka: M. Topińska, *Kościół Sakramentek*, Warszawa 1974, nr 19.

GRAFIKA

Opracowanie: *Janusz Plapis*

BITWA POD STOCZKIEM DNIA 14 LUTEGO POD DOWÓDZTWE M GENERAŁA KORPUSU DWERNICKIEGO. MUZYKA DO BARDA NADWIŚLAŃSKIEGO NAD BRZEGAMI DURANSY I RODANU, AWINION 1832 NR 2, s. 4.

26,8 x 19,7 cm

[2 kompozycje:] Himmel F[riedrich Heinrich]: Modlitwa przed bitwą. [Na głos] z towarzyszeniem fortepianu. Słowa podług Körnera Franc[iszka] Kowalskiego. Muzyka oryginalna przez... — [Glinski L. ?:] Marsz Generała Dwernickiego [na fortepian].

Na karcie tytułowej ilustracja [scena bitewna] — litografia sygn.; nr inw. MHW 25136. Dar Andrzeja Oselki, 1997.

Dodatek do czasopisma, które znajduje się w zbiorach Ludwika Gocla. Wydawnictwo uzupełnia ponadto kolekcję nut w tych zbiorach.

Lit.: *Katalog zbiorów Ludwika Gocla. Powstanie Listopadowe i Wielka Emigracja*. Tom 1: *Księgozbiór*. Oprac. S. Cieplowski, Warszawa 1975, poz. 3046 (wydawnictwa ciągłe), poz. 3237, 3238, 3243 i inne.

LE GÂTEAU DES ROIS [Kołacz królewski], 1773

Rytował Noël Le Mire (Lemire) według rysunku Jeana Michela Moreau zwanego Młodszy.

Akwaforta i miedzioryt punktowany, papier, 30,0 x 25,5 cm (odcisk płyty), 37,2 x 25,6 cm (arkusz), sygn., adres wydawniczy. Nr inw. MHW 25273. Zakup na aukcji antykwariatu „Lamus”, 1998¹.

Alegoria pierwszego rozbioru Polski w 1772 r. Rycina, rzadko spotykana w zbiorach i na rynku antykwarским, wielokrotnie odnotowywana i omawiana w literaturze naukowej.

Lit. z lat ostatnich: H. Widacka, *Kołacz królewski, czyli alegoria rozbioru Polski w grafice XVIII i XIX wieku*, „Kronika Zamkowa” nr 1, 1996, s. 8–21; też, *Ogród miłości i 99 innych rycin*, Warszawa 1996, poz. 60; J. Polaczek, *Upadek I Rzeczypospolitej w malarstwie i grafice europejskiej przełomu XVIII i XIX wieku* [w:] „Res Historica” 1999, z. 9, s. 72–73; *Album Warszawski. Obraz miasta w zbiorach Muzeum Historycznego m. st. Warszawy*, J. Durko (red.), Warszawa 2000, poz. 100

17 PRAC MALARSKICH WŁODZIMIERZA KARCZMARZYKA:

Ulica Stalowa, 1985.

Akryl, żelopis, papier, 35,0 x 49,7 cm, sygn.; nr inw. MHW 25345.

Ulica Targowa — widok z narożnika alei Świerczewskiego (ob. noszącej nazwę alei Solidarności), 1985.

Akryl, papier, 36,5 x 51,1 cm, sygn.; nr inw. MHW 25346.

Fragment Marszałkowskiej Dzielnicy Mieszkaniowej — widok od placu Zbawiciela, 1986.

Akryl, żelopis, ołówek, 35,0 x 50,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25347.

Ulica Boduena, 1986.

Akryl, papier, 36,5 x 51,2 cm, sygn.; nr inw. MHW 25348.

Ulica Krakowskie Przedmieście — widok w kierunku pałacu Staszica, 1986.

Akryl, papier, 35,0 x 49,9 cm, sygn.; nr inw. MHW 25349.

¹ *Lamus. Antykwariaty warszawskie. VI aukcja książek i grafiki*. [Katalog], Warszawa 1998, poz. 281.

Grande copie.

THE TWELFTH
CAKE.

Sold by Robt. Sayer, A. 53 in Fleet Street

LE GÂTEAU
DES ROIS.

et se trouve à Paris chez M. le Marquis de S. E. de la Roche.

Le gâteau des rois

Ulica Boduena

Aleje Jerozolimskie (od ulicy Marszałkowskiej do ulicy Chałubińskiego), 1986.

Akryl, żelopis, ołówek, papier, 35,0 x 49,9 cm, sygn.; nr inw. MHW 25350.

Ulica Marszałkowska na odcinku od placu Unii Lubelskiej do placu Zbawiciela, 1986.

Akryl, papier, 35,1 x 49,7 cm, sygn.; nr inw. MHW 25351.

Ulica Lwowska, 1986.

Akryl, papier, 49,9 x 34,9 cm, sygn.; nr inw. MHW 25352.

Ulica Bednarska, 1986.

Akryl, papier, 50,2 x 35,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25353.

Ulica Nowogrodzka — widok z ulicy Kruczej w kierunku ulicy Marszałkowskiej, 1986.

Akryl, żelopis, wydrapania, papier, 49,8 x 34,8 cm, sygn.; nr inw. MHW. 25354.

Ulica Poznańska, 1986.

Akryl, papier, 49,8 x 35,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25355.

Ulica Marszałkowska (od ulicy Królewskiej), 1986.

Akryl, ołówek, papier, 36,3 x 51,4 cm, sygn.; nr inw. MHW 25356.

Ulica Freta, 1987.

Akryl, papier, 50,0 x 35,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25357.

Plac Dzierżyńskiego (ob. plac Bankowy), 1987.

Akryl, żelopis, papier, 34,9 cm, sygn.; nr inw. MHW 25358.

Ulica Marszałkowska — widok z placu Konstytucji w kierunku alej Jerozolimskich, 1987.

Akryl, papier, 35,0 x 50,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25359.

Ulica Długa, 1987.

Akryl, papier, 51,2 x 36,3 cm, sygn.; nr inw. MHW 25360.

Ulica Noakowskiego w kierunku placu Jedności Robotniczej (ob. plac Politechniki), lata osiemdziesiąte XX w.

Akryl, żelopis, wydrapania, papier, 49,9 x 35,0 cm, sygn.; nr inw. MHW 25361.

Przekaz z Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, 1999. Seria prac malarskich Włodzimierza Karczmarczyka — architekta i artysty plastyka — charakteryzująca pejzaż urbanistyczny kilku dzielnic Warszawy stanowi cenne uzupełnienie ikonografii Warszawy we współczesnym malarstwie w zbiorach Muzeum Historycznego.

Lit.: *Karczmarczyk Włodzimierz*, w: *Artyści plastycy Okręgu Warszawskiego ZPAP 1945–1970. Słownik biograficzny*, Warszawa 1972, s. 230–231.

11 PŁYT CYNKOGRAFICZNYCH Z KOMPOZYCJAMI WYKONANYMI PRZEZ NIE-OKREŚLONEGO AUTORA w latach sześćdziesiątych (?) XX w. przedstawiającymi:

Barbakan (z widokiem nieistniejącej baszty w głębi). 25,7 x 19,3 cm (płyta); nr inw. MHW 25508.

Pałac Na Wyspie w Łazienkach (elewacja południowa). 25,7 x 19,0 cm (płyta); nr inw. MHW 25509.

Pomnik Bohaterów Warszawy (zwany Warszawską Nike) przy placu Teatralnym. 27,0 x 19,5 cm (płyta); nr inw. MHW 25510.

Portal kamienicy Pod Okrętem, ul. Świętojańska 31. 26,1 x 19,6 cm (płyta); nr inw. MHW 25511.

Pomnik Syreny na Wybrzeżu Kościuszkowskim. 28,4 x 19,0 cm (płyta); nr inw. MHW 25512.

Pałac w Wilanowie (widok od strony dziedzińca poprzez bramę). 25,6 x 18,9 cm (płyta); nr inw. 25513.

Rynek Starego Miasta (widok na stronę północną zwaną Dekerta). 28,6 x 19,4 cm (płyta); nr inw. MHW 25514.

Rynek Starego Miasta (widok z sieni kamienicy Baryczkowskiej na stronę południową zwaną Zakrzewskiego). 26,6 x 17,2 cm (płyta); nr inw. MHW 25515.

Kolumna Zygmunta III na tle Zamku Królewskiego i kamienic przy placu Zamkowym. 29,1 x 19,5 (plyta); nr inw. MHW 25516.

Baszta Prochowa i Barbakan.

26,9 x 19,3 cm (plyta); nr inw. MHW 25517.

Pomnik króla Jana III. 27,1 x 19,1 cm (plyta); nr inw. MHW 25518.

Dar Teresy i Wacława Dąbków, 2000.

Kompozycje cynkograficzne powstały zapewne w latach sześćdziesiątych XX w. (Pomnik Bohaterów Warszawy został odsłonięty przy placu Teatralnym w 1964 r.). Cykl wiąże się z tradycją graficznych serii przedstawiających najcenniejsze obiekty architektury i pomniki Warszawy, zapoczątkowaną w pierwszej połowie XIX w.

KRAKUS Z KORPUSU G[ENERA]ŁA DWERNICKIEGO — DU CORPS DU GÉNÉRAL DWERNICKI, 1831

Rysował i litografował Jan Feliks Piwarski.

Litografia kolorowana ręcznie, 44,0 x 28,3 cm (arkusz), sygn., adres wydawniczy: „w Instytucie Litogr[aficznym] Szkoln[ym] w Warszawie”. Nr inw. MHW 25439. Zakup od Witolda Hake, 2000.

Jedna z prac J. F. Piwarskiego związana tematycznie z powstaniem listopadowym. W zbiorach Muzeum Historycznego znalazła się wcześniej (wraz z kolekcją L. Gocla) wykonana przez Adama Pilińskiego kopia na kalce jednej z odbitek tej litografii.

Lit.: T. Sulerzyska, E. Budzińska, *Jan Feliks Piwarski 1794–1859. Rysunki–grafika. Katalog wystawy*, Warszawa 1961, poz. 76; *Katalog zbiorów Ludwika Gocla. Powstanie Listopadowe i Wielka Emigracja*. Tom 2: *Obrazy olejne. Rysunki. Akwarele. Grafika*. Oprac. I. Tessaro–Kosimowa, Warszawa 1987, poz. 750.

SKRZYNECKI. FELDMARSCHALL DER POLEN, 1831 (?)

Autor nieustalony. Staloryt, papier, 36,6 x 28,7 cm (arkusz), niesygn., adres wydawniczy: „Nürnberg bei G[eorg] N[icolaus] Renner [Lorenz Friedrich Chrystian] Schuster”; nr inw. MHW 25432; zakup od Witolda Hake, 2000.

Staloryt — portret konny generała Jana Zygmunta Skrzyneckiego — uzupełnia zbiory Muzeum Historycznego o rycinę, której brak w kolekcji Gocla. Przyjazna Polakom reakcja w krajach niemieckich na powstanie listopadowe znalazła wyraz m.in. w obfitej produkcji graficznej poświęconej tej polskiej insurekcji. Działalność wydawniczą mającą za temat powstanie listopadowe podejmowało wiele firm edytorskich i oficyn graficznych. Należał do nich zakład Georga Nicolausa Rennera w Norym-

Krakus z korpusu generała Dwernickiego

berdze, przy czym część rycin tej firmy po dopuszczeniu do spółki Lorenza Friedricha Chrystiana Schustera nosi adres wydawniczy „Renner und Schuster”.

Lit.: *Katalog zbiorów Ludwika Gocla. Powstanie Listopadowe i Wielka Emigracja*. Tom 2. [...], Warszawa 1987, s. 11, 12, 23–25, 146, 234.

MAPY I PLANY

Opracowanie: *Teresa Krogulec*

PLAN WARSZAWY I OKOLIC PODCZAS SZTURMU W DNIU 6 I 7 WRZEŚNIA 1831 R.
(„Ersturmung von Warschau den 6ten und 7ten September 1831”)

Wydawca: B. Herder, 1835; skala: 1:32400; orientacja — zachodnia, litografia kolorowana, 49 x 59 cm; nr inw. MHW GP1.8319.

Plan zakupiony w antykwaracie „Lamus” w 1998 r. Wydany został we Freiburgu na fali zainteresowania sprawami polskimi po Powstaniu Listopadowym. Ukazuje umocnienia obronne i pozycje wojsk polskich i rosyjskich podczas szturmów na Warszawę we wrześniu 1831 r.

MAPA KRÓLESTWA POLSKIEGO (Z PLANAMI OKOLIC WARSZAWY I ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO) na podstawie najnowszych źródeł.

Autor i wydawca: J. M. Bazewicz, 1909–1914, Zakł. litogr. drukarski A. Zonera, skala 1:504 000; orientacja północna; druk kolorowy, papier podklejony płótnem 128,5 x 102 cm; nr inw. MHW GP1. 8317.

Mapa zakupiona od p. Alicji Jankowskiej–Milczarek z Warszawy w 1998 r. Stanowiła niegdyś „premium dla prenumeratorów gazety «Dzień»” wychodzącej w latach 1909–1914. Przedstawia podział administracyjny kraju na gubernie i powiaty, uwzględnia linie kolejowe, drogi bite i gościńce, miasta, wsie i osady, urzędy gminne, celne i pocztowe.

MAPA OKOLIC WARSZAWY. KARPOWICZA SPECJALNA

Autor: Ludwik Dworzak, wydawca: Wytwórnia Map Fr. Karpowicz, Warszawa; druk: Zakłady Graficzne B. Wierzbicki i Ska (lata dwudzieste XX w.), skala 1:125 000, orientacja północna; druk kolorowy, papier podklejony płótnem 68,5 x 56,7 cm; nr inw. MHW GP1. 8291.

Mapę podarował p. Tadeusz Sybilski z Warszawy w 1997 r. Jej zasięg terytorialny wyznacza na północy linia Narwi, na południu — Grójec. Na zachodzie obejmuje Błonie, na wschodzie zaś Mińsk Mazowiecki. Odnacza się bogactwem szczegółów topograficznych i antropogenicznych.

SZCZEGÓŁOWY PLAN m. st. WARSZAWY Z NAJNOWSZYMI NAZWAMI ULIC

Wydawca i druk: Zakłady Graficzne Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych. Skład Główny: Księgarnia i Antykwariat H. Pfeiffer